

(Баларан айын 23 күнүнөдө туругунан)

СОВХОЗТАР, ОТДЕЛЕНИЕЛАР	1991 с.	Чаб. сентор	Барыта	1990 с.
Карл Маркс	1780	500	2280	1965
Субуруускай	30745	400	34745	3697
Хатылы	1503,5	200	1703,5	1837,5
Болтоого	1571	200	1771	1758,5
Эрилик Эриестий	4150	1170	5320	6428
Холтоого	1123	650	1773	1605
Хадаар	965	150	1115	1740
Хайтахсы	1085	220	1305	1470
Чакыр	977	150	1127	1413
«Чурапча»	2707	770	3477	3746
Сылан	875	320	1195	1481
Килээн	820	300	1120	861
Арыялаах	802	150	952	1048
Туйа	210	—	210	356
«Мындагаайы»	4416	887	5303	6185
Бодугур	2440	600	3040	3442
Солоньен	1728	370	1998	2328
Хакмайах	248	17	265	425
«Мугудай»	1884	500	2384	2300,5
Маралаайы	1091	300	1391	1553,6
Тодой	793	200	993	746,9
«Бахсы»	1730	200	1930	1477
Чыаптара	1203	200	1403	959
Толоон	527	—	527	518
Нуотара улаастага	—	—	—	200
Чурапча сэл.	—	1200	1200	—
Оройуон үрдүгү	19741,5	5627	25368,5	25908,5

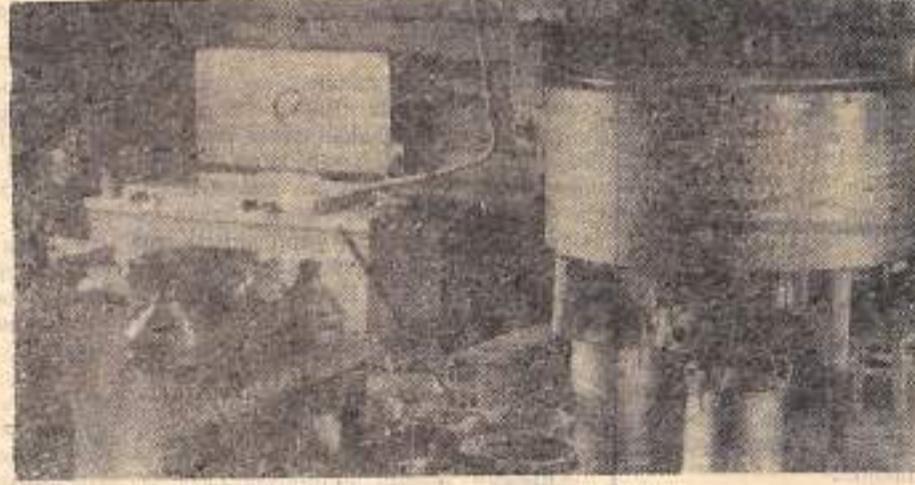
САНА ОЛОЖ

ХАБЫАТ
1991 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

№ 115 (7188) © 1991 сыл. Баларан айын 24 күнө. Оутуорундук © Сыаната 8 харчы

Хотоннорун булдулар

Эрилик Эриестий аатынан совхоз маньыктары, ырайындары сылаас хотоннорун булдулар. Хадаара түүрт фермада 300 ынах киллэрилиннэ. Манна 20 маньыксыт үлэниэр, 300 ырайы эмнэ хотоннорун булдулар. Хайтахсыга икки хотонунан 13 маньыксыт 260 маньыгы керүү. Икки хотонго 230 ырайы киллэрилиннэ. Отделение 22 мөлтөх турунтаах ырайыт малларга көрдөрө биэрэ. Чакырга 300 маньык, 350 ырайы хотону булла. 15 маньыксыт үлэлиэр.

Сага дьилэнэн абыранныбыт

Ааспыт ийини тохсуньыста «Мугудай» совхозка олохтоох тутуу биргэздэте сага ары сыабыт тутан үлэде киллэрибитэ. Урунку сымлаарга олус мөлтөх турунтаах эргэ дьилэ-уонка үлэлибит ары сыабыт үлэнииттэри билгини сабыс-сага оорудованителардаах сардыт, саштарнай гитиеническэй өргүнэп ардабылга голору эппиэттир дьилэ сааналара табыллан үлэнилдэр.

Кинилэр сайынгыт ыйдарга совхоз уонна кэтэх хаһаайыстыбалар туттарбыт үүттэриктэн ый ахсын 6-7 тонна арыныны оңорон дьаһаахтыыллар.

—Сага дьилэниэбит абыранныбыт, туох баар ийитини «хомуост уун» ийитэр-тымнытар устанонкалардыын барыта сага булулуна. Урунку сого-

ру-согору сабыллаары, сууллаары турбут эргэ дьилэнииттэр тэгинэох буолуо дуо, үлэбит үксэ механизация күүһүнэн толорулар буолан быдан ийиттэ, — диир сибидиескэй Татьяна Семенова Соловьева.

Мугудайдаагы ары сыагар күнүстө туттарылар үүтүс буорту буолабын туһутар үүт таһар массына суоппарыттан садалаан сымла лабораториягар, рабобайыгар тийи биэр тэг ирдэбил туруорулар, ити түмүгөр быыл сайынгыт ыйдарга үүт аһыныта, буорту буолууга таһаарыллыбата.

Синмока ары сыабын ис көстүүтэ; бактериологическай анализ лаборатория К. П. Синцева; сибидиескэй Т. С. Соловьева.

Т. Кардашевскай фотота.

Ааспыт сылы кытта тыарыыга сорох сирдэр-тэгинээтэххэ, совхозтартан га өйдөлөх быһыыллар үлэнииттэри оттоонунга уоскээттилэр. Холубур, тардыы балаача үчүгэй — «Чурапча» совхоз алдох сирин чааһындайга тарылтан үлэлиитилэр. Ол биэрбитэ оттоммоко оннугар быыл общественич көмөтө, урунку сылаарга холоотоххо, бука тын ийра. Ордук оройуон ийинин тарилтэлэрэ бу үлэде кыттыбатылар. Биэрлэрэ сүөһү иитэр көмө хаһаайыстыбета суох тарилтэлэр, дьингэр, оттоонунга активнайдык көмөлөнүөхтэрин сөг этэ.

Урунку сыллартан оттоонун быһылыгы уратынан чааһынай сенторго болдомто күөскэ турулуута, бааһынай хаһаайыстыбалар уоскээбиттэрэ буолар. Ийинэчэ сирин ха.

Р. СОФРОНОВА. Хомуур түмүктэннэ

Хомууру билбит курдук, халлаамыт ардаабакка туран биэрэн хомуулааччыларга улаханыйк көмөдө. Хаһаайыстыбаларга хортуонпуй хомуура түмүктэннэ. Ол түмүктэрин көрүүбүн. Субуруускай аатынан совхоз 12 гектарга хортуонпуй ыстыгыттан 48 тонна үүнүүнү ылла. Үүнүүтүн барытын атымыта таһаарды.

Саамай ийик сиргэ ыһыылаах Эрилик Эриестийи аатынан совхоз, 30 гектартан 270 тонна хортуонпуй ылла. 130 тоннабын эйиичи ыһыыга сүөһө тынан хаалларды. Онтон ордубутун ийиичи атымылаата. «Мугудай» совхоз 2 гектартан 5 тонна хортуонпуй хомууда, барытын атымыта таһаарды. «Мындагаайы» совхоз 15 тонна үүнүүнү ылла.

Ити совхоз 7 гектарга ханымыта ыстыга. Ийиттэн 30 тонна ханымытаны быстылар.

Хомуурга улахан көмөни үөрэтээччилэр буолдулар.

УОТУУНУ ХОЙУТААН САБАЛААТЫЛАР

Бу күнүгэ биһиги корреспондентим С. Попов Субуруускай аатынан совхоз Болтоогоотуу отделеинетин уурааляющайа Любовь Степановна Нахемлоуна кытта көрсөн кэпсэттэ. Кини биһиги хаһаайысты суруйуутун кэпсэттэн хаһаайыстыбада хотоннору ийитини бөлүөрүөһа хайдах сымарытын ийитини сураата. Онуоха Любовь Степановна маньык эппиттэ.

—Тийтээх хотонун комплекси ийитин бөлүөрүөһа олус былааннык быһаарыллар. Оңно сарытти Атласов согоотун үлэни сылаар. Кини икки хотонго уонна сүөһү көрөөчүлэр дьилэригэр электрическынан ийитилэр олохтору таһар. Ноһуону таһаарар ТСНны олоххо ийилэри туһунан этэхха, ханаабаны эгиллэри курдук, хайдах даҕаны хайтаһык талсаан бетоннуур дьаһылу суох. Биһиги санаабытыгар, хайтаһытара өрө чолойон тахсыбатты ийсарыт хайдах даҕаны ийиллыбат. Ону бэйэбит уосаттарбыт бу күнүгэ үлэлиитилэр. Электрическай олохтору таһаар бутуо билгини даҕаны ыраах быһыылаах.

Үлэ үчүгэй түмүктээх буолуодар эрэнэбит.

Били үнүр эппит уотууга туруоруохтаах сүөһүлэрбитин бостуунтарбыт дьэ сага түмэн сүүмэрдөөлөр. Ийинэ тынан 150-ка төбөнү уотууга туруоруоллут. Тэрэһини үлэте бүтүтэ. Ол курдук, бу бүтүтэ, хаһа оңоһулунна. Ити өтөр сүөһүлэрбитин Кындал улаастагар туруорар буоллубут. Сүөһүлэрбиттэр тиэрдиэхпит.

РЕДАКЦИЯТТАН: Биһиги хаас биридди хаһаайыстыба иитэр-үөскэтэр сүөһүтүттэн барсы ылар туһугар үлэлиэхтээх. Биһиги санаабытыгар, Субуруускай аатынан совхоз Болтоогоотуу отделеинетэ сүөһүнү күһүнү уотууну олус хойутаан садалаата. Оройуон атын хаһаайыстыбалара сүөһүнү күһүнү уотууну садалаабытара быданнаата. Бу күнүгэ Болтоого отделеинетин үлэнииттэрэ туруорулмут сорукартын олоххо ийилэригэр үлэни уталытыта суох тарийлэрэ уонна сүөһүнү уотууну тарийлээччилэри быһаччы хонтуруолдууларга иада.

М. Ф. Довордуурап төрөөбүтэ 85 сыла туолуутугар

Дэгиттэр талааннаах суруйааччы

Саха нуруотун талааннаах суруйааччыта М. Ф. Довордуурап 1906 с. Балаан айыи 25 күнүгэр 2-с Хатылы кэбиликэргэ быстар дьадагы нэргэнгэ төрөөбүтэ. Кыра сааһыгар тулайыах хаалан, ыалга илтиллибитэ. Тулайыах, марыһах буолан, оскуолаҕа үөрэнэр дьол тиксэбитэ. Ол эрээри сыгыһы хотуу уол сылаан иһэн бэйэтин дьулурууна суруйар, ааһар буолбута. Онукуатын да үс түһүмэх моһолу туораз. Бастаан С. А. Новгородов алфавитынан иһин «Суругун-бичигин» охсон кэбиспитэ. Аны Кунда алфавитыгар көһөргө күһэллэбитэ. Ону байылаан эрдэниэ, аны билигин нуучча алфавита эрийбитэ. Ону да тулупатаҕа, суруксут бэрэ буолта.

Михаил оҕо эрдэриттан тулайыахтын дин мунатыйбатах, көрөр тырлаах, ырыа-хоһоон туһут уола этэ. От-мас тинээ сылдьан, оҕуһун миннэр эрэ, иннигар туох кестө түһэр да хоһуйбутуунан туһуйбуурун барара. Ылыргы абычачый сэтисэлэни таһара өнгөстүбүт ирдьаастар «бу уол остойуулаабыт» дин тыл тарҕаталлара. Суох, Мэхээлэ ому кымаардаан көрбөт, дьэ эһин илбиһирэ туран ылымар-туойар.

Биридэ оройуонуга кинирэ сылдьан, ааһар балаан үлэһитэ буола охсон тахан соһутар. Михаил Довордуурап нуруонка тахсыта иһинтэн ыла са-
ИЙЭ ТЫЛ БИҢИГЭР БИГЭНИИ
Саха бастакы келүөнэ суруйааччылары алаас сир эгэрдээх, балаан дьаһ-
дээх кыра оҕо саастарыттан олоҕо тоһутар бигэ-
ннэ-улаанымтара. Ол иһин сорохторо бэйэлэрэ олоҕоһут аһылар. Хол-
бур, А. Е. Кулаковскай ханна сылдьарын быһаһып тухары олоҕоһуттары ыллатан истэрин сөбүлүү-
рэ, ардытар байыта да олоҕоһуура. П. А. Ойуу-
нускай бөдөн олоҕоһут буола улаатан иһитэ. Билигин кини Дьулуруйар Ньургун Боотура Союз ааһааччыларын иһин эйгэ-
сэгингар таһыста. Күннүк Уурастыырал дьон билим-
мит олоҕоһута этэ, суруйбут Тойон Дьаһаары-
мата иһин биһирэбил ылбыта. Эрилик Эристини суруйтарбыт үс өлөҕөтө СССР НА филиалын ар-
хымыгар хараллан сытар. Михаил Федосеевич До-

балаанар. Михаил Федосеевич ли-
тератураҕа аан бастаан, сүрүннээ, хоһоонһут бы-
һыгынан биллибитэ. Кылаас охсуһуутун саҕа-
на устугаах-төлөннөөх тыллаах очеркалары, фе-
льетоннары суруйан хаары-
лар дьонун тараҕаады-
рын тарбаабыта. Сотору «Кыым» хайыына ли-
тературнай союдуһунан ыл-
лыллыбыта. Ол кэмгэ ли-
тературнай эйгэ орто-
тугар баар буола түспүтэ. Айар суруйар киниэхэ ол улахан оскуолаан буол-
бута. Оҕоҕо Валерий Чиряев, Даадар, Бэтэ-
миния, Баскычын, Тулаа-
һынан, Тыаһыт, Таллан Бүрө, Эрилик, Биллин, Мөрүөн Суолускай, Күн-
нүк Уурастыырал, Эл-
лэй, Сергей Васильев, Абадьымыскай, Түөһү-
лээххэ уо. д. а. суруйан, күннээни-күөнүхтээн сыл-
дьар кэмнэрэ этэ.

Дьоккуускайга типогра-
фияга шаборини буолан үлэһин сылдьан Эрилик Эристини оройуонугар кэлэ «Социализм суола» хайыына редакторлаабыта. Михаил Довордуурап ол кэмгэ оройуон хайы-
тыгар литературнай үлэ-
һит буолта. Ити сыллар-
га манна албах суруйаач-
чы түгэһи үлэһэбитэ. Николай Заболоцкай, Баал Хабырылас, Афа-
сий Болдуонускай, Ох-Эн-
Дин (педучилищеда), Түөһүлээххэ (Болтоно оскуолатыгар), Таллан Бүрө (сөггө тылаастаах оскуолаҕа), Дьөгүөр Ма-
каров, Михаил Федосее-
вич эмнэ суруйааччылар ортолоругар буолбута.

1938 сыллаахха «Ырыа-
хоһоон» дин бастакы иһингэ тааһаабыт тираһы-
нан тахан иһэн, типогра-
фия баһаарыгар умайан хаалбыта. Ол Мэхээлэҕэ ыар охсууну өтөрбүтэ.

1938 сыллаахха «Ырыа-
хоһоон» дин бастакы иһингэ тааһаабыт тираһы-
нан тахан иһэн, типогра-
фия баһаарыгар умайан хаалбыта. Ол Мэхээлэҕэ ыар охсууну өтөрбүтэ.

Мэхээлэ өр кэмгэ аҕы-
рымнаан хаалбыта. Арай биридэ «Аһыгы Лоһуу-
да» дин сонун сэлээс күүрөс тына түспүтэ. Сэ-
рин кэбинтэн армалтан кэлбит саллаат көдүлэ-
һиннэн көлхөтөөхтөр ну-
рааны утары охсуһуулары оһуулулар. Бу сэлэи ту-
һунан илээт кэпсэтин бар-
быта. Ойтон тутта сөрөөн туран «Александр Сер-
геев» дин уус-уран өр-
түһүн сиппит-холлут бөр-
төөххэ сэлэи тахсыбыта. Бу айыыһыга литерату-
раны иһиннээччилэр үр-
дүн сыанабыды-биэрбит-
тэрэ. Иһинтэн Михаил Довордуурап суруйааччы быһахтынан хомоҕо аһыллан, хардыта кэ-
нээни, саһаттан-саһа Дьо-
һунаах айыыһылары биэр-
тээһэбитэ: «Дьөгүөс-
сө», «Ус моһол», «Ит-
тыастар кыммар».

Михаил Довордуурап драма салаатыгар эмнэ көрөхсөһүлээх айыыһы-
лары суруйбута. «Айтал-
һан» дин трагедията Са-
ха музыкальнай-драмати-
ческай театрын сценаты-
гар 150 төгүл, Ньурба көһө сылдьар театрыгар 100 төгүл турбута. Бу трагедия көрөөчтү уонна литератураны иһиннээч-
чилэр кини сэгээринтэ-
рин биһирэбилэрин ыл-
быта. Маны гэнэ гра-
жданскай сэрин тематыгар «Аһа эһиттэ» дин пье-
сата баар. Саха сиртгар алмаас көстүүтүн саһана Михаил Довордуурап «Таас сямэх» дин либ-
реттоны суруйбута. Кэллн «Айталһын куо» драма-
тическай олоҕоһу суру-
йан испитэ. Маны сэргэ сатирическай кэпсээн бө-
лөһүн суруйан «Хотуу сулууска» баччээтэппитэ.

Норуоттан тахсыбыт айылбаттан айдарылаах суруйааччы Михаил До-
вордуурап кэпсээн кыһа-

хото тутан суруйара. Олор истэригэр иһин өйүттэн-
саһааһыттан сүппэт айы-
һылар бааллар. Холбур, «Ат үкүүтэ», «Одьүө-
суоһа», «Хаавылдыбыт хайыат», «Ховоһо», «Ана Дорогуунаба», «Дьөгүөссө», «Суот туорахта-
ра», о. д. а.

Михаил Федосеевич ну-
руот айыыһытын өтөгөр-
хааныгар иһариминит су-
руйааччы этэ. Вайыта на-
рын нуоластаах бөргөһөһүт ырыаһыт уонна олоҕоһут этэ. Норуот ырыаһыта, олоҕоһута Теплоухов оһонһор юбилейыгар Ми-
хаил Федосеевич төри-
инитинан Егор Алесее-
вич Макаров («Долгу-
ндаах олох» драма автор) балаһаныгар алта олоҕо-
һут мустан «Кудун Куд-
лустуур» олоҕоһу үлэ-
стөн «олорбуттара. Ол үчүгэй да этэ. Оһо Мэхээлэ Довордуурап ат ырыаһын оһус көтөһүллэн толорбутун өйдүүбүн.

Михаил Федосеевич таабырыны, чабырдыгы, ос-
туруйаны да балаһа билбөхтөһөрө. Бал бэйэтэ өйүттэн айан таабырын тааһтарбытын өйдүүбүн.

Михаил Федосеевич ки-
һини ытыктыыр, чэст-
тири үрдүктүн тутар, иһин-
нэхэ үгүө сыһаһыһах, эһиһэр-иһэрэ билбэ үчүгэй майгыһаах, иһит-
тэн үрдүн муһуурааах этэ. Хата, ол оһугар кү-
дэ-оһоһуу, эһэлэх тыһа-
нан эбэтэр юморһына, сы-
ты-кылыс үтэтинэн кини эмэ биллибэтинэн быһа кыммыһылаабыт буолар. Хор кини ол курдук сы-
ты оһиһөөх хомоһой тыл-
лаах буолара. Иһиргэс, бөрдимсик, биллиһэрим-
сийэр дьоннору сирэрэ, оттон өһүргэс, тордурбас дьонтон кэлэйэрэ.

Михаил Федосеевич чахты талааннаах улахан суруйааччы. Уус-уран ли-
тература бары жандрарын үчүгэйди билэрин, ли-
тературнай средстволары баһылаабытын, образтаан айар мастерствотун мин олус сөбүүбүн.

Алексей БРОДНИКОВ, суруйааччы.

һут буолар кыахтаах этэ. Ол эрээри суруйар идэтэ, аһы үлэһэ-хамнаһа ма-
һэйдээтэҕэ, доруобуһута мөлтөҕө да атахтаатаҕа, кини тыһыттан сурулу-
бут эбэтэр бэйэтэ суруй-
бут аһы олоҕоһо баара биллибэт.

Биографтар суруйаач-
чылар олоҕоһуу сыл-
дыбыттарын таарычы эрэ ахтан аһарааччылар. Дьһиннэн, олоҕоһоһун уус-уран айыыһыны су-
руйаран итөгөһө суох талааны эрээһэр. Кини импровизатор-поэт, ыры-
һыт, артист, декламатор буолуохтааҕа. быһата со-
дотох артистаах норуот опернай театрына иһингэ этэ. Мин саһаабар, Ми-
хаил Федосеевич «суру-
йааччы, драматург, кра-
вед» дин баһаарыһыгар «олоҕоһут» дин эһин биэраллэрэ сөһтөх курдук.

В. ЕРМОЛАЕВ.

Биһиги—интернационалистарбыт

ТРАКТОРИСТ САНАР ДОВЛЕТОВ

Иһин даһаны көрсөргө бы-
һаарынан эт-үүт комби-
һын хонтуруатыгар тин-
һэһин.

Саһа тинһэи дьону иһи-
та кэпсэтинэ, соруктаан кэлбит киһиһин хайтан буларбын ыһыталаһа оло-
дохпуна, принцип холбо-
нуулаах МТЗ трактор тин-
һэи кэлбитэ, оһуоха бухгалтер М. П. Белые иһи бэйэтинэн тинһэи кэл-
бытин иһитиһэрбитэ. Сотору буолаат Санар Дов-
летов бэйэтин курдук эдэркээн саһа уолуһуун кинирэн кэлбиттэрэ. Бу ба-
ра-суоһа 26 саастаах эдэр кини эт-үүт комбиһаатыгар үлэһэбитэ сыл эрэ буол-
бүт, иһи кыһас кэм иһи-
гэр дьонго-сэргэһэ эйгэ-
һинан, борестуоһууна, көкөһөһүһүнэн, үгүө майгыһынан — сиилиһинэн, үлэһитинэн коллектив ор-
тодугар сөбүлэһит.

Уол Куһа куорат чу-
һаһыгар Марыа олоһтоох эбит. Вайытин үлэһит 1981 сылтан Хаус-Ханс-
найдааһы хлэһитэбуһама-
най заводна үөрэнэччи, слесарынан саһалаабыта. Ор-өтөр буолбатаҕа, бөһсө раарыдаах слесарь идэ-
тин баһылаабыта. Сотору Советскай Армия кэһкэ-
тигар ыһырыһылан Ирну-
тскай куоракка сулуусна-
лаабыта. Ол сылдьан оһо-
үөрэнэр билиһи биһр дой-
дулаахпытын Оксана Ыракмеваны көрсүбүтэ. Эдэрдэр сөбүлэһиттэрэ, бэйэ-бэйэлэригэр тарды-
һыһылар улаатан иһитэ. Оһон быһыс эрэ буллаллар көрөһөр, биһрэ иһингэ сылдьар буолбуттара. Уол сулууспаһын болдьоҕо бү-
түн Усть-Илимскэйгэ ту-
тууга үлэһит барбыта. Ол сылдьан Санар электро-
сварщик, тракторист, элек-
трик идэлэрин баһы-
лаабыта. Оһон хас даһаны үлэһин толорор. Эдэрдэр улаан куоратта даһаны мэгэ сир ыраада даһаны мэгэһи буолбатаҕа. Оксана олоһун арһыһыгар тин-
һэи.

Иһи кэһиттан Санар төрөөбүт дойдутугар тин-
һэи бастаан үлэһин саһа-
лаабыт заводугар кинир-
быта. Уол аһата эрдэ эл-
бүтэ, оһон иһалэрэ Сапа-
ры уонна киниһин ба-
рын сөһтөһүн дьон оһор-
тообута. Ол иһин тө-
лөөн иһэтин бэйэтин кыт-
та оһордон көрбүтэ-иһи-
битэ, дьонун аһатар-
теһиһнарар баһиттан заво-
дугар туһатах үлэһиттэн

МТЗ-82 мааркалаах тра-
кторһынан маһаһыһнарга урун аһы таһар, ол быһы-
һыгар тэриһтэ көһө ха-
һаһыһыһыһыһыгар, сибини-
һэ ферматыгар, сөһпа-
рэтэрдэмминт үгүтү тьэр-
дэр, территорияны араас бөһтөн-смыстан ыраас-
таан аһаллаах мнастаҕа таһар, буоһууһа тахсар куһаһаны тьэрэр, мады-
һааччыларга, котельнай-
ларга оттуу маһы аба-
лартан эмнэ туора турбат.

Биһиги Санары сыл эрэ курдук биллибит. — динир буоһуна саһнадесса-
һа Антоһина Федоровна Васильева. — Кини улгум, толоруһас үлэһит, Хаһна даһаны сөһуһаһхана, би-
риэмэтигар толорон таһар. Оһус эйгэһэ майгыһаах, ханһыс баһарар иһини кыһта-уолсат тыһы булар үгүө үлэһтэх. Тулаһах үөһкэһит буолан оһус ой-
дох, аһаһыһас, дьон кы-
һаһаһы тыба өйдүүр көһөлөһөрө мэддэн бөлөм буолар. Аһы иһин бөлө-
тэҕэ, сатаабатаҕа суох, Биһиги буоһунабытыгар араас саһаллаһы ханһа барыһаһай, оһору Санар өһөрбүта, туораһыта баар буолар. Ол иһин эдэр үлэһити эт-үүт комби-
һаатыгар бары убаастыла-
лар.

Кэргэнэ Оксана Се-
меновна оройуоннааһы во-
енкоманда үлэһит. Хол-
боспуттара хайыһы-үйгэ аһыс сыһыгар барда, иһи кыһыс оһолоһоттор. Улаханнара — быһа, кы-
ралара — иһингэ. Тэриһ-
тэлэрэ эдэр маллары оһор-
дун дьһинэн хааччы-
быт, улаханнарыгар оһо саһыгар мнэһтэ булан биэрбит. Кыргыттар иһи-
киһи саһалы да, турк-
меннык да кэһстэллэр. Оттон Санар Какаджано-
вич бэйэтэ саһалын тыһы билэн эрэр. Ол туһунан иһитталаһтаахха тугу кө-
сөтэллэрин, тугу диллэ-
рин иһэр эрээр, саһа-
рыһа олуттаһастык тах-
сарын туһунан этэр. Кини иһинтэн саһымы оһиһуу-
һула «иһи-һиһи нуруоттар буоллаһыт дин, сотору иһиниһкэ саһарар бу-
һиһиһкэ» дин эрэллээх-
луоһу» дин баһаарар. Иһи оһу-
к-представителлэрэ олоһо-
рун үһэ-саас тухары хол-
босһор бөһт иһлээхтик, күө-дьаа үчүгэйди оло-
һоллор, туһа Довлетов-
лаах дин ыллар. С. АЛЕКСЕЕВ.

ИС ДЫАЛА ОТДЕЛА ИЪИТИННЭРЭР

Атырдык ыйыгар арыгыдан уонна общественнай бараадагы көбүн ис дыала отделыгар ажалдыкылар уонна РСФСР административнай кодексын ыстатыйаларыгар олобуран, 30—50 солк. ыстараанналар:

Чурапчы селимнэтиктэн: Степанов Егор Николаевич, Корнин Егор Николаевич—быстах көмгө үлэстэбэтэр. Шадрин Алексей Алексеевич—тутар-тагар учаастак рабобай, Марков Владислав Степанович — өрөмүөнүүр-тутар учаастак болуотунукуга, Павлов Семен Алексеевич, Дуранов Армадий Васильевич — эмнэ суолу өрөмүөнүүр-тутар учаастактан, Березкин Сергей Михайлович, Болкинов Александр Федорович—райпотребсоюз куруусчуттара, Белых Семен Михайлович — «Якут-водмелиорация» холбонок экономика, Кардашевский Павел Молоточич — быстах көмгө үлэстэбэт, Попов Николай Николаевич — автостанция көчөгара, Захаров Петр Трофимович — быстах көмгө үлэстэбэт, Никитин Егор Николаевич — «Агропромстрой» МПМК-тын болуотунукуга, Макаров Петр Петрович — «Агропромстрой» МПМК-тын сварщикта, Адамов Афанасий Афанасьевич — СГУ студента, Адамов Леонид Николаевич — быстах көмгө үлэстэбэт, Крымов Инокентий Николаевич — сетевой учаастак монтера, Собакин Николай Михайлович — ытаанах, Макаров Дмитрий Алексеевич — Хатылы, Баранков Николай Николаевич — студент, Арыкылаах, Седалищев Иван Николаевич — Одьулуун, Матвеев Леонид Андреевич — Сылап, Гоголев Василий Петрович — болуотунукук, Диринг, Пинигин Петр Павлович — бостуук, Диринг, Гермогенов Абрам Михайлович — пилорамщик, Мындавайы, Ануфриев Николай Афанасьевич, Адамов Петр Афанасьевич — арендаторлар, Чапкыр, Яковлев Михаил Иванович — пилорамщик, Сылап.

Кыра кулугезинээннин онгороннор РСФСР административнай кодексын ыстатыйаларыгар олобу-

ран мнэрэбэ тардылынылар: Аюкентьев Василий Васильевич—Карл Маркс латынан соххо рабочайа, Захаров Семен Семенович — быстах көмгө үлэстэбэт, Чурапчы сэд, Портигийн Дмитрий Дмитриевич — дизелист-оператор, Диринг, Корини Михаил Афанасьевич — суолу тутар-өрөмүөнүүр учаастак шофера, Захаров Андрей Николаевич—Карл Маркс латынан соххо рабочайа, Синцев Николай Камитонович, Потанов Владимир Гаврильевич — «Чачир» кыра предприятие оператордара, Окочеников Роман Иванович — СГУ студента, Чыаллара, Толстоухов Владимир Дмитриевич — баһарынай чаас баймаһа.

Арыгы иһэн баран транспортнай средстволары ытааннар ГАИ линиятынан маньык дьон мэрэлэниилэр:

Ануфриев Анатолий Васильевич—Чакыр аренднай предприятиета, Седалищев Илья Дмитриевич— Хатылы сельпота, Адамов Афанасий Афанасьевич—СГУ студента, Адамов Сергей Гаврильевич — өрөмүөнүүр-техническай предприятие прораба, Гермогенов Абрам Михайлович — «Мындавайы» совхоз пилорамщикта, Артемов Анатолий Инокентьевич — «Агро, промстрой» МПМК-тын үлэниһта, Шестанов Петр Иванович — олох дыаһах онөгүтүнэ хааччыбар комбинат тутууга мастастара, Чепалов Степан Михайлович — Новосибирскайдаады архитектурнай институт студента, Николаев Егор Егорович — Карл Маркс аатынан совхоз үлэниһта, Александров Борис Кириллович — «Мындавайы» совхоз үлэниһта, Карпов Константин Харламович—Карл Маркс аатынан совхоз үлэниһта, Чириков Валентин Семенович — Хадаар орто оскуолатын үлэниһта, Сибириков Архив Егорович—Карл Маркс аатынан совхоз үлэниһта, Платонов Артем Петрович — «Холто» кооператив болуотунукуга, Дельковский, Дмитрий Дмитриевич—быстах көмгө үлэстэбэт, Корнин Егор Григорьевич—«Бахсы» совхоз трактори-

на, Захаров Дмитрий Дмитриевич — райпотребсоюз шофера. Маньык быһылааннарта холуобунай дыаалалар көбүтүлүнүлэр:

От ыйын 30 күнүгэр түүн «Бахсы» совхоз Кураанах Адаас Фермангар А. И. Попов итирик туруктаах сылдьан У. П. Гоголевада эт-хаан ээһинтин таһаарбытыгар РСФСР ХК 206 мет. икис чааһынан; атырдык ыйын 4 күнүгэр Хатылыта биллибэт дьонуун туннугунан иһрэн 1500 солк. харчы уоруллубуттар РСФСР ХК 144 мет. үһүс чааһынан; атырдык ыйын 2 күнэ буолар түүнүгөр оройуоннаады киһи балыһа хирургическай отделениһтыгар гр. Дьяковская Н. Е. эт-хаан ээһинилээх киирбитигэр РСФСР ХК 108 мет. бастагы чааһынан; атырдык ыйын 23 күнүгэр биллибэт киһи гр. Гуляеваны кууһулаэбитигэр РСФСР ХК 117 мет. бастагы чааһынан; атырдык ыйын 25 күнүгэр Чурапчы сэд, биллибэт киһи Сокольников уулусса дьыэлэрин туннугунан адыһаһытыгар РСФСР ХК 206 мет.; от ыйын бүтэһиниттэн атырдык ыйын 11 күнүгэр дьэри биримэбэ Чурапчы сэд, терраса туннугун адыһатан иһрэн 2966 солк. хоромнуу таһаарыллы б ы т ы г а р; атырдык ыйын 27 күнэ буолар түүнүгэр Чурапчы сэд, биллибэт киһинэн сарай кулууһун адыһатан иһрэн «ИЖ-Ю» мотоцикл фаратын, ыгытырыл уорбутутар РСФСР ХК 144 мет. үһүс чааһынан; атырдык ыйын 28 күнүгэр түүн Чурапчы сэд, Карл Маркс уонна Ленин уулуссаларын быһа охсуһууларыгар В. В. Ленин хааматыннытын устан ылан бырахытыгар РСФСР ХК 208 мет. икис чааһынан; балаган ыйын 3 күнэ буолар түүнүгэр биллибэт дьонуун хослох

Мэһэ - Хагаластаа б ы ГАИ-най 1989 сыл олунуу 4 күнүгэр Новгородов Федот Николаевич аатыгар бэрллибэт АВН сериялаах, 733842 №-дээх водителескай дастабырыанһа сулпугунэн дьинэ суогуунан аарыллар.

туннугунэн иһрэн П. А. Никитин «Днепр» уонна «ИЖ-Ю» мотоциклларын фараларын, подфарниктарын уорбуттарыгар РСФСР ХК 144 мет. икис чааһынан; балаган ыйын 9 күнэ буолар түүнүгэр Чурапчы сэд, А. П. Макаров «ИЖ-Ю-3К» мотоциклын биллибэт дьон уорбуттарыгар РСФСР ХК 144 мет. үһүс чааһынан; балаган ыйын 9 күнэ буолар түүнүгэр биллибэт киһинэн В. Н. Егоров «Восход» мотоцикыла уоруллубуттар РСФСР ХК 144 мет. үһүс чааһынан.

Оройуон народнай суутунан маньык холуобунай буруйу онгорбут дыаалалар көрүлүнүлэр уонна бирингэбэрдэниилэр:

«Мындавайы» совхоз шофера Егасов Иван Иванович РСФСР ХК 206 мет. икис чааһынан көрүллубүт холуобунай буруйугар 2 с ыл хаайыыга, ол гынан баран РСФСР ХК 44 мет. туттан 1 с ыл кэтээн көрүүгэ усулуобунтайдык уурда; Собакин Николай Михайлович, Макаров Дмитрий Алексеевич итирик туруктаах сылдьан РСФСР ХК 206 мет. 2 чааһынан көрүллубүт холуобунай буруйдаарыгар бирданиэлэрин. Ус с ыл хаайыыга, ол гынан баран РСФСР ХК 48 ыстатыйатын туттан 2 с ыл кэтээн көрүүгэ уурда; өрөмүөнүүр - техническай предприятие токара Филиппов Иван Дмитриевич саатын көрүүгэ-хараһыыта суох хаалларан оҕолор дэптаммитторигэр РСФСР ХК 219 мет. буруйдаанан 1 с ыл кыдалаһ үлэбэ ууруллан, хамаһыттан 20 бырыһыанын тутарга бирингэбэрдэниһэ, Эрилин Эрестини аатынан совхоз рабочайа Родионов Дмитрий Михайлович РСФСР ХК 211 мет. икис чааһынан көрүллубүт буруйугар 3 с ыл хаайыыга, ол гынан баран РСФСР ХК 24—2 мет. туттан көрүүгэ хаһайыстыбатыгар эбэһэтэлэниһэ үлэбэ усулуобунайдык бирингэбэрдэниһэ уонна рулга олоһор бырааба 3 с ыл болдьохтоон быһылыанна.

УЛЭБЭ ЫНГЫРАБЫТ

Чурапчытаады суолу тутар-өрөмүөнүүр учаастак охранниктарга, көчөгарларга, ПАЗ-672М автобус водителигэр, трактористтарга, бульдозеристтарга иалдыһар. Үлэниһтэрин бадалахтар үлэ көмгөтөр кэдэй кэлсэтиһтэрин сэд, Телефоннарбыт: 21-118, 21-380.

Администрация.

БУЛТААҤЫН ТУҤУНАН

Урут ивэтинирэллибитин курдук, народнай депутаттар оройуоннаады Советтарын президиумун 1991 с ыл балаган ыйын 17 күнүгэди уурааһынан оройуонга куобады бултааһын 1991 с ыл балаган ыйын 26 күнүттэн 1992 с ыл кулун тутар 1 күнүгэр дьэри көмүллэниһэ турар.

Булчуттар уонна балыксыттар Саха сиринэди обществоларын Устаабыгар уонна Саха ССР-га бултааһын быраабылаарын 11-с нуунугар олобуран, президиум мөһкүөрдөөх болпуруостар үөскэбэттарин туһутар сельскөй Советтар уонна совхозтар директордара бултуур сирдэри аһаҕалыыр туһунан быһаарыы таһаараллары итэһинэ булчуттар обществоларын чилиэниэриттэн ханнык да көрүгүнээх төлөбүрү ыдалларын болго. Президиум уурааһын көһиһэ түбэлтэтигэр туһаанаһах кэһиликтерриториятыгар бултааһын бобулуоһа.

тар обществоларын коллективтарын председателлэрэ булт көмгөтөр булт көмгөтөр сааттан, транспортта, иһит уоттан сэрэхтээх бултууга кизиг өйдөтүү. Үлэниһтыгарга эбэһинэстэниһтэр.

Булт тэриллэрэ уонна саа сэбэ булчуттар уонна балыксыттар обществоларын оройуоннаады төрөтэтин быраабылыаннаһытэ үлэригитинэн райпотребсоюз эргизини ситинниһиһүүгө добитесь-булчуттарнай усунуобун хомуйууга суох атыһылаһыахтара.

Булт алып коллективтарын председателлэрэ булт сезона садаланнар дьэри бултуур сирдэри сыһаартааһыны сөһүбүннэртэхтээхтэр. Мөһкүөрдөөх болпуруостары быһаарыы булчуттар обществоларын быраабылыаннаһытын председателигэр П. Н. Коринкина, оройуон старшай охотоведа Н. П. Неустроевка, ИДьО начальнигар В. В. Армаковка сүһтэрилиннэ.

ҮӨРЭХХЭ ЫНГЫРАБЫТ

Чурапчы үлэлиир ыччактар дьэри оскуола администратиятыгар маньык оскуолата 1991—1992 сс. докумуоннары түһэрэллэр. үөрэх дыктыгар IX, X, XI уонна XII кылаастарга үөрэнээччилэри хомуйар. Үөрэх алтыннык 1 күнүттэн сараланар.

гэр дьэри оскуола администратиятыгар маньык докумуоннары түһэрэллэр. савабылыаннаһа, кэһиниһэ үөрэммит кылааһы туһунулар үөрэх таабыла, үлэлиир сиртэн эбэтэр сельсоветтан үлэлиир туобулуур ыспыраанна.

Үөрэннэхтэрин бадалаахтар алтыннык 1 күнү.

Администрация.

Күндү ийэбит, админим, эбэбит, хос эбэбит үлэ ветерана

КОРКИНА Акулина Михайловна

Буул нарахан ыарыһтан 87 сааһыгар өлбүтүн, дьиринник курутубан туран, бокуоннуун билэр дьонуугар аймахтарыгар иһитиннэрабит.

Күтүөгэ, кийинтэ, балта, сизинэрэ, хос сизинэрэ.

Тубдиспансер администрацията, профкома үһүс көмгө медсестранан үлэстэбит эмэ үлэтин ветерана

КОРКИНА Акулина Михайловна

Ыалдьан өлбүтүнэн сизиннэрэгэр, күтүөгүгэр дьиринг кутурданын тиэрдаллар.

Оройуоннаады киһи библиотека коллектива шофер Корнин Родион Васильевичка эбэтэ үлэ ветерана

КОРКИНА Акулина Михайловна

Ыалдьан өлбүтүнэн дьиринг кутурданын тиэрдэр.

Таптыыр эдэһиһит, аймахыт үлэ ветерана

МАКАРОВА Дария Николаевна

эмискэ ыалдьан өлбүтүн, дьиринник курутубан туран, бары үлэниһтээхтэригэр, биһиргэ үлэстэбит таһаарыстарыгар биллэрэбит.

Аймахтара.

ДОСААФ оройуоннаады комитетын президиума председател С. Д. Макаровка эдэһиһэ үлэ ветерана

МАКАРОВА Дария Николаевна

эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн дьиринг кутурданын тиэрдэр.

Таптыыр бырааһыт, убайыт

НЕСТЕРЕВ Петр Герасимович

үһүн нарахан ыарыһтан өлбүтүн, дьиринник курутубан туран, бары билэр дьоммутугар иһитиннэрабит.

Убайдара, эдэһиһдэрэ, бырааттара.

Оройуон киһиннээди «Улыбка» оҕо садын коллектива бу оҕо садын үлэниһтэ

НЕСТЕРЕВ Петр Герасимович

үһүн нарахан ыарыһтан өлбүтүнэн бокуоннуук аймахтарыгар дьиринг кутурданын тиэрдэр.

ЭБЭРДЭЛИНИБИТ!

Күн сирин көрдөрбүт күн-күбөй ийэбитин, тапталлаах эбэбитин АММОСОВА Анастасия Дмитриевнаны 60 сааһын туолбутунан иһитиннэстигиниһтэ эбэрдэлинибит. Суос-соһотох бэйэбит бэйэ өрөһү улааттынанан барыбытын үлэниһт, мал онордуун, Туохха да төһүгүмүт күндү киһиниһт, улуу үлэниһт ийэбит, эһиһэ барда махтал буоллун. Кырдьары билбэкиһэ уһунуук, дьоллоохтук олоһор.

Кыргыттарыг, уолаттарыг, сизиннэриг, кийинтэриг, күгүөгтэриг.